



Getxo
bizi ezazu

Ingurumena
Medio Ambiente



21 Toki Agendako Tokiko Ekintza Plana

2016-2019



TOKIKO AGENDA 21

21 agenda Nazio Batuek garatutako ekimen bat da, udalerriek eta hiriek euren jarduketak modu integratuan garatzeko gida gisa, ingurumenaren, ekonomiaren eta gizartearen ikuspegitik, herritarren bizi-kalitatea hobetzeko eta ingurumena babesteko.

Oinarrizko tresna da garapen iraunkorrerako eta herritar guztien esku dago. Garapen iraunkorra hau da: gaur egungo beharrianak asebetetzen dituena, baina datozen belaunaldien beharrianak arriskutan jarri gabe, ingurumen, ekonomia eta gizarte kontuak modu integratuan landuz.

21 Agendaren helburuak hauek dira:

- Udal kudeaketa erraztea, tokiko iraunkortasuna lortzeko prozedura politiko eta administrazio egokiak landuz. Horretarako plan eta programa espezifikoak proposatzen dira.
- Arduradun politiko eta teknikoak udal kudeaketa iraunkorrean motibatzea, proiektuaren bultzatzaile izan daitezen, herritarren parte hartzearekin aberastuz.
- Tokiko iraunkortasunaren eta 21 Agendaren teorian eta praktikan prestakuntza ematea prozesuan zerikusia duten eragile guztiei.
- 21 Agendaren prozesua, jatorria eta eboluzioa zabaltzea.
- 21 Agendaren azken helburua da helburu eta konpromiso zehatzak gauzatzen dituen Ekintza Plana egitea eta gauzatzea.

AGENDA 21 GETXON

Getxoko Udalak aho batez onetsi zuen 2000ko urtarrilean "Aalborgeko gutunean" (Europako hiri eta udalerrien gutuna iraunkortasunari buruz) jasotzen diren printzipioekin bat egitea. Gero, 2004ko uztailaren 30ean, Aalborg-10 konpromisoak onartu zituen. Horrela, Getxoko Udalak 21 Tokiko Agenda udalerrian ezartzearen aldeko apustua egin zuen, iraunkortasunerako bidean tokiko kudeaketako tresna gisa.

21 Tokiko Agenda Getxo udalerraren iraunkortasunaren inguruko estrategia eta konpromisoa da.

Udal korporazioak Aalborgeko Gutuna onetsiz hartu zuen konpromisoaren itzalpean, 2003. urtean Getxoko Udalean tokiko ingurumen foroa eratu zen. Herritarren parte hartze organoa da, kontsulta izaerakoa, eta Alkatetzari atxikita dago. Tokiko foroaren oinarrizko helburua da ingurumena babesteko eta udal kudeaketa iraunkorra izateko irizpideak eta herritarren proposamenak txertatzea Getxo udalerriko ingurumenaren eta hiri inguruaren gaineko udal eskumenak gauzatzean eta betetzean.

2003. urtetik ere, Getxoko Udala Udalsarea 21eko kide da, Iraunkortasunaren aldeko euskal udalerrien sarea. Sare autonomikoa da hau, Eusko Jaurlaritzako Ingurumen Sailak sortua, eta

euskal udalerrien 21 tokiko agendak koordinatzeko helburua dauka, baita udalerrien arteko koordinazio-foro bat sortzea ere, tokiko ekintza planak gauzatu ahal izateko.

<http://www.udalsarea21.net/>

IRAUNKORTASUNERAKO 2016-2019KO EKINTZA PLANA

Tokiko Ekintza Planak 5 ildo estrategiko dauzka, Getxo udalerrian iraunkortasunaren zutabeak barnean hartzen dituena.

Plan hori osatzen dute ekintzak agente sozioekonomikoek landu dituzte, Ingurumeneko Tokiko Foroak hileroko egiten dituen batzarretan. Gainera, iraunkortasunarekin zerikusia daukaten udal arloetako arduradun teknikoek ekintzak berrikusi, analizatu eta lehenetsi dituzte.

Getxoren iraunkortasunerako ekintza plana egiten eta eztabaidatzen parte hartu duten udal arloak hauek izan dira: hirigintza, ingurumena, azpiegitura eta zerbitzuak, energia, ura, kontratazioa, kalitatea eta udalburutza, gaian espezializatutako enpresa baten aholkularitzarekin.

Nork parte hartu du plana egiten?

Plana egiten parte hartu duten eragileak hauek dira: Ingurumeneko Tokiko Foroa, udaleko arlo teknikoak eta gobernu taldea.

Ingurumenerako Ekintza Planak Ingurumeneko Tokiko Foroak proposatutako ekintzak integratzen ditu, eta udal arlo teknikoek analizatzen eta berrikusten dituzte. Azkenik, udaleko gobernu taldea da plana onesten duena.

Nola egiten da planaren gauzapenaren jarraipena?

Jarraipen Plan baten bidez. Haren helburua ekintzak betetzearen maila eta beraien eboluzioa eta gauzapena ebaluatzea izango da. Horretarako, adierazle batzuk hautatu dira, erdietsi gura diren helburuak zein mailatan betetzen diren jakiten lagunduko digutenak. Getxon erabili den iraunkortasun adierazleen sistema Eusko Jaurlaritzako Ingurumen Sailak eta IHOBE Ingurumenaren Kudeaketarako Sozietate Publikoak proposatutakoa da.



ILDO ESTRATEGIKOAK

**LE 1: UDALAREN
KUDEAKETA
IRAUNKORTASUN
IRIZPIDEekin**

**LE 2: INGURUMEN-
KALITATEAREN ARLOAN
INFORMAZIOA
ESKURATZEA ETA
HERRITARREN
PARTAIDETZA SUSTATZEA**

LE 3: HIRIGINTZA IRAUNKORREAN AURRERA EGITEA

**LE 4: UDALERRIKO BALIO NATURALAK, BIODIBERTSITATEA
ETA PAISAIA BABESTE**

**LE 5: INGURUMEN KALITATEA ETA BALIABIDEEN
ERABILPEN IRAUNKORRA**

ILDO ESTRATEGIKOAK, PROGRAMAK ETA EKINTZAK (LPA)

LE 1: UDALAREN KUDEAKETA IRAUNKORTASUN IRIZPIDEekin

1.1. programa: Udal kudeaketan iraunkortasun irizpideak integratzea.

- A 1.1.1. Udaleko arloen artean barneko koordinazio mekanismoak ezartzea ingurumeneko edota iraunkortasuneko alorrean.
- A 1.1.2. Udaleko erosketan eta kontratazioaren prozesuetan irizpide iraunkorrak sartzeko bidean aurrera egitea.
- A 1.1.3. Udaleko langileak ingurumeneko edota iraunkortasuneko alorrean sentsibilizatzea, gaitzea eta trebatzea.

LE 2: INGURUMEN-KALITATEAREN ARLOAN INFORMAZIOA ESKURATzea ETA HERRITARREN PARTAIDETZA SUSTATzea

2.1. programa: Ingurumen kalitateari buruzko informazioa herritarren esku egotea, herritarren parte hartzea eta iraunkortasuneko prestakuntza.

- A 2.1.1. Gobernu eredu irekia sustatzea, ardura eta konpromiso handiagoekin
- A 2.1.2. Pertsonen esku jarritako informazioa hobetzea, irisgarriago eta errazago bihurtuz.

2.2. programa: Udal eragileen eta herritarren parte hartze aktiboa

- A 2.2.1. Herritarren partaidetza aurrekontu parte-hartzaileak egiteko.
- A 2.2.2. Partaidetzako mekanismoak finkatzea udaleko politikaren funtsezko alderdi guztietan.
- A 2.2.3. Udaleko langileak eta herritarrak partaidetzaren gaietan prestatzea.

2.3. programa: Iraunkortasun arloko sentsibilizazioa eta erantzukidetasuna sustatzea.

- A 2.3.1. Ingurumeneko hezkuntza kanpaineekin jarraitzea Eskola Agenda 21 programaren esparruan.
- A 2.3.2. Ur kontsumoaren gaineko ingurumen hezkuntzako kanpainak.
- A 2.3.3. Zenbait hondakin (pilak, botikak...) gaika biltzeari buruzko informazio handiagoa.
- A 2.3.4. Eraikinetako isolamenduen nahiz itxituren garrantziari buruzko kanpainak, haien ziurtagiri energetikoa areagotu dutenak

- A 2.3.5. Mugikortasun iraunkorrari eta bide segurtasunari buruzko hezkuntza.
- A 2.3.6. Ingurumen Gela berriro martxan jartzeko aukera aztertzea
- A 2.3.7. Natur interesa daukaten zonen informazioa zabaltzea, paperezko argitalpenen bidez edo bitarteko digitalak erabiliz.
- A 2.3.8. Boluntariotza bultzatzea, eta boluntario horiek prestakuntzarekin eta informazioarekin bisita / jarduera programatuak egitea.
- A 2.3.9. Ikastetxeek txango ekologikoak egitea korridore ekologikora / behatokitara.

LE 3: HIRIGINTZA IRAUNKORREAN AURRERA EGITEA

3.1. programa: HAPO berrikustea.

- A 3.1.1. Hiri Antolamenduko Plan Orokorra iraunkortasun irizpideekin berrikustea.
- A 3.1.2. HAPOko aldaketa puntualak, iraunkortasun irizpideekin

3.2. programa: Etxebizitzara sarbidea eta egoitza kalitatea.

- A 3.2.1. Alokairu eskuragarria sustatzea / bultzatzea, bereziki gazteentzat.
- A 3.2.2. Udal jabetzako hiri lurzoruan babestutako etxebizitzak sustatzea eta eraikitzea.
- A 3.2.3. Etxebizitza kolaboratiboaren eredu berriak aztertzea
- A 3.2.4. Getxon hutsik dauden etxebizitzaren egoeraren diagnostikoa egitea, eta alokairu eskuragarriko merkatuan sartzeko neurriak ezartzea.

3.3. programa: Zona berdeak hobetu eta garatzeko programa

- A 3.3.1. Hiriko lorezaintzako ereduak aztertzea.
- A 3.3.2. Lorategiak/landareak terrazetan, balkoietan eta estalkietan sustatzea.
- A 3.3.3. Plazetan berdeguneak, lorategiak eta zuhaitzak zabaltzea.
- A 3.3.4. Parkeetan erakargarritasunak sortzea udalerriko balio naturalak nabarmentzeko.
- A 3.3.5. Hiriko edota hiri inguruko parkeetan iturri publiko gehiago jartzea.
- A 3.3.6. Lehendik dauden komunetan mantentze lanak egitea eta komun berriak jartzeko etorkizuneko proposamenak aztertzea

3.4. programa: Mugikortasun iraunkorra bultzatzea.

- A 3.4.1. Hiriko Mugikortasun Iraunkorraren Plana garatzea
- A 3.4.2. Bideak erabiltzeko ordenantza berrikustea eta aldatzea
- A 3.4.3. Zona partekatutako erabiltzeko proposamen berriak aztertzea: ginkanak, espaloiko aurrerapenak, loreontziak, etab., ibilgailuen zirkulazio abiadura murrizteko
- A 3.4.4. Eskola bideak sustatzea, segurtasuna hobetuz.
- A 3.4.5. APARKA sistema eta GetxoBiziren erabileraren jarraipena eta mantenimendua.
- A 3.4.6. Araututako aparkalekuaren zerbitzua berrikustea
- A 3.4.7. Aparkalekuen erabilera eta sorrera analizatzea/aztertzea

3.5. programa: Irisgarritasun unibertsal eta jasangarri baterantz joatea

- A 3.5.1. Oinezkoen ibilbideak hobetzea
- A 3.5.2. Hiri-berrantolaketa, oinezkoen eta gurpildun trafikoaren koexistentzia hobetzeko (Kale Nagusiaren berrurbanizazioa etab).
- A 3.5.3. Konexio irisgarriak zentro administratibo eta komertzialetara eta hondartzetara (instalazio elektromekanikoen eskaintza handitzea eta abar).

LE 4: UDALERRIKO BALIO NATURALAK, BIODIBERTSITATEA ETA PAISAIA BABESTEIA

4.1. programa: Itsasertza babestea eta berreskuratzea.

- A 4.1.1. Kostaldeko zerrenda kontserbatu, lehengoratu eta mantentzea, dunen ekosistemei arreta berezia eskainiz
- A 4.1.2. Balio geologikoak ezagutzera ematea
- A 4.1.3. Galeako txilardiak berreskuratzeko proiektuari eustea
- A 4.1.4. Azkorri inguruan apo lasterkaria babesteko lanekin jarraitzea.

4.2. programa: Bolue eta ur ekosistemak babestu, hobetu eta sustatzea..

- A 4.2.1. Kudeaketaren eta mantentze lanen arloko egutegi bat osatzea eta hezeguneko eskumenak banatzea, indarrak batzeko.
- A 4.2.2. Bolue Bolueko haranera, korridore ekologikora eta Gobela ibaian urak har ditzakeen azpiegituretara zabaltzea
- A 4.2.3. Anfibioentzat hezegunak gaitzea eta lehengoratzea

4.3. programa: Natur interesa duten eremuak berreskuratu eta babestea.

- A 4.3.1. Aurretik eta ondoren faunaren eta espezie adierazleekin inbentarioa egitea adierazleekin, bilakaera neurtzea ahalbidetzeko.
- A 4.3.2. Zonen jarraipena eta mantentzea egitea, pertsonen erakarpenak ez dezan aldaketarik eragin.
- A 4.3.3. Landare inbaditzaileak, esate baterako panpa-lezkek eta espartinak.
- A 4.3.4. HAPOaren korridore ekologikoari buruzko proposamenen jarraipena egitea.
- A 4.3.5. Erakarpenak sortzea: istilak, lahardiak, txilardiak, putzuak, begiratokiak, hiri inguruko zonak eta abar.

LE 5: INGURUMEN KALITATEA ETA BALIABIDEEN ERABILPEN IRAUNKORRA

5.1. programa: Uraren zikloaren tratamendu iraunkorra.

- A 5.1.1. Saneamendu sareak hobetzeko jarduketa plana
- A 5.1.2. Getxo udalerriko ur banaketako sarea kudeatzeko plana
- A 5.1.3. Kaleak sareko uraz ureztatzeari buruzko azterlana
- A 5.1.4. Lorategi-aldeetan ureztapena kontrolatzea.
- A 5.1.5. Igerilekuak desinfektatzeko eta urari fluorra botatzeko dauden aukerak aztertzea.

5.2. programa: Hondakinen kudeaketa iraunkorra.

- A 5.2.1. Hiri hondakinen zati organikoaren gaikako bilketa udalerrri osoan ezartzea, 5. edukiontzi marroiaren bitartez.
- A 5.2.2. Autokonpostajearen sustapena
- A 5.2.3. Zabor tasak hiri hondakinen sorreraren edota 5. edukiontziaren erabileraren arabera ezartzeko aukera aztertzea
- A 5.2.4. Murrizpena jatorritik sustatzea

5.3. programa: Udalerriko kalitate akustikoaren plana.

- A 5.3.1. Zarataren Ekintza Plana onartzea eta jarraipena egitea, eginda dagoen zarataren mapari erantzuteko.

5.4. programa: Energiaren eraginkortasuna hobetzea eta energia berriztagarriak bultzatzea.

- A 5.4.1. Jarduketak egitea udalerrian energia eraginkortasuna hobetzeko eta energia iraunkortasuna sustatzeko
- A 5.4.2. Argiztapen publikoan energia-eraginkortasuneko plana gauzatzea

- A 5.4.3. Udalak energia berdea, %100ean energia berriztagarrietatik datorrena, erosteko aukera baloratzea
- A 5.4.4. Energia berriztagarriak jartzeagatik edota isolamendu termikoa egiteagatik hobariak emateko aukera aztertzea
- A 5.4.5. Udal argiak egokitzea migrazio garaian, Galea, Bolue eta Arrigunaga hondartza bezalako leku zehatzetan, hegaztiak ez nahasteko.
- A 5.4.6. Udal eraikinen energia ziurtagiria hobetzea
- A 5.4.7. Udaleko ibilgailuak ibilgailu elektriko edota hibridoekin ordezkatzeta, apurka-apurka
- A 5.4.8. Ibilgailu elektrikoak eta/edo hibridoak sustatzea / hobaritzea udalerrian eta auto elektrikoentzako kargaguneak instalatzea

5.5. programa: Kutsadura elektromagnetikoaren kontrola

- A 5.5.1. Eremu elektromagnetikoak sor ditzaketen antenak dauzkaten udalerriko irrati-frekuentziako instalazio emisoreen inbentarioa egitea.
- A 5.5.2. Udalerriko kutsadura elektromagnetikoari buruzko neurketen gainean ikerketa egitea.